

»Tudi Nejca kot človeka dojemam kot pravega zmaja in zmajске dele zgodbe sem le – zelo spoštljivo – nekoliko stilistično zloščila, sicer vanje nikakor nisem posegala.«

Nina Kokelj

naravi tako, da se bomo odrekli vsemu ugodju. S povezavo med modernimi tehnologijami, spoštovanjem in cenjenjem narave, spremembo nekaterih vrednot, življenjskih navad ter z malo več skromnosti lahko naše življenje postane do okolja nevtralnno, kljub temu da obdržimo dokaj visok materialni standard. Družina v romanu živi v pasivni hiši s sončno elektrarno in avtododom na električni pogon, v katerega so vgrajeni sončni paneli. Čeprav avtodom velja za luksuzno dobrino, se z uporabo modernih tehnologij in skrbjo, da se redno uporablja – družina ga namreč posoja tudi svojim prijateljem –, njegov negativni učinek na okolje skoraj izniči. Njihov skupni družinski ogljični odtis je tako minimalen. Podobno velja za Mesto tisočerih vrtov. Ljudje v njem živijo udobno in hkrati kakovostno v povezavi z naravo. In imajo dovolj časa, da ima obiskovalec občutek, kot da bi bil v podeželski vasici, čeprav gre za milijsko mesto.

V zgodbi omenjate aplikacijo za izračunavanje izpustov toplogrednih plinov za vsako družino. Bi morala postati del vsakega gospodinjstva ne glede na premoženjski status?

Jernej: Po ugotovitvah mednarodne raziskave gospodinjstva v severni Evropi kot končni potrošnik pridelajo kar 72 odstotkov vseh izpustov toplogrednih plinov. Premožnejše ko je gospodinjstvo, bolj obremenjuje okolje in naravo. Z ustrezno aplikacijo za izračunavanje toplogrednih plinov, ki je med drugim izpostavljena v romanu, bi imela lahko gospodinjstva pregled nad svojim vplivom na okolje in bi lahko smiselno vplivala na svoje navade in

ustrezno spreminjala svoj življenjski slog. Izračun in izziv za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov za posamezno gospodinjstvo sta predvidena tudi pri projektu *Prijazni do okolja*. Izračun lahko posameznemu gospodinjstvu pomaga, da pri zmanjševanju svojega vpliva na okolje izbira najbolj smiselne stvari.

Sta imela pri pisanju tudi svetovalce strokovnjake? Denimo vetrna elektrarna ni najbolj prijazna do narave, saj že njena postavitev izjemno grobo poseže v naravo ... Steklene stavbe so poleg mačk glavni razlog za smrt ptičev v naseljih ... Proizvodnja elektrike za avtomobile je še vedno močno neprijazna do okolja ...

Jernej: Ekološke ideje, ki so izpostavljene v romanu, so po večini nastale na osnovi projekta *Prijazni do okolja*, ki je namenjen šolam in gospodinjstvom in izpostavlja sedem področij, na katerih lahko posameznik ali gospodinjstvo zmanjša svoj vpliv na okolje: mobilnost, dom, prehrana, plastika, ločevanje, moda in potovanja. Vsebine v projektu sva pripravila s promotorico *zero waste* filozofije Majo Nagode na osnovi različnih dostopnih virov. Seveda ni nujno, da so vse v romanu predstavljene tehnologije tudi najboljše. Glavni namen romana je, da deluje kot iztočnica, ki otrokom, učiteljem in staršem omogoča zanimivo izhodišče za razmišljanje o okoljski tematiki. Vsaka tehnologija pomeni določen poseg v okolje. Uporabiti je treba tiste rešitve, ki so do tega najbolj prijazne in primerne na določenem območju. Električni avtomobili v kombinaciji s sončno elektrarno skoraj ne proizvajajo nobenih toplogrednih plinov, če jih polnimo z elektriko, ki je bila pridobljena v termoelektarnah, pa okolje bolj obremenjujejo kot avtomobil na fosilna goriva.

Spremljamo pustolovščino družine, ki potuje z avtododom. Člani imajo nenavadna, pretežno netradicionalna imena, kot so Rju, Tatsu, Tanis in Lina. Želita s tem poudariti, da tematika zajema vsa gospodinjstva tega sveta?

Jernej: Filozofija, ki jo promovira roman, je univerzalna in temelji na različnih tradicijah, ekološka problematika pa je skupen problem vsega sveta. Netradicionalna imena naredijo roman, ki se ukvarja z reševanjem globalne problematike, malce bolj mi-

stičen, nevsakdanji, hkrati pa poudarijo njegovo univerzalnost.

V opisu oblačil v t. i. Mestu tisočerih vrtov omenjate majico iz nanotekstila, ki je ni treba prati. Za kaj gre?

Jernej: S tem sva želela na nekoliko hecen način poudariti problem hitre mode. Nanotekstil že obstaja, narejen je iz zelo majhnih nanodelcev in je precej bolj trajen kot navaden tekstil. Je popolnoma vodoodporen, vzdržljiv in se ne navzame vonjav. Nanotekstila v romanu ni treba prati, zato tudi ne nastaja mikroplastika, ki se sicer izloča pri pranju sintetičnih oblačil. Oblačila iz nanotekstila bi lahko nosil vse življenje in jih potem predal še naslednjim generacijam; takšnih oblačil najbrž ne bi prodajali v trgovini s hitro modo, kjer jih je treba menjavati večkrat na leto. Na vsak način so prijaznejša do okolja.

Torej je to fikcijski material prihodnosti? Hkrati se pojavlja dilema – kadar ni naraven, to ni nujno dobro za kožo dolgoročno?

Jernej: Nanomateriali so danes kar pomembna veja industrije. Nanotekstil je eno izmed področij. Potencialno bi torej lahko obstajal do narave in kože prijazen nanotekstil. Zaradi nanodelcev je trajnejši in odpornejši kot običajen tekstil.

Na koncu romana je QR-koda, s pomočjo katere se je mogoče prijaviti v skupino *Prijazni do okolja*, ki jo sponzorira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Torej je knjiga nastala v skladu z uradno evropsko politiko?

Jernej: Knjiga je samostojno delo, ki hkrati nadgrajuje projekt *Prijazni do okolja* in v povezavi z njim lahko postane še bolj privlačen in uporaben didaktični pripomoček za učitelje pa tudi starše. Skupaj z založbo Vida bomo pripravili učne načrte in jih smiselno povezali z vsebinami, objavljenimi v projektu *Prijazni do okolja*, ki ga je sofinanciral Evropski kmetijski sklad. Roman promovira iskanje ponovnega stika z naravo, našim telesom, iskanje notranje gotovosti, miru in moči in seveda vzpostavitev ravnovesja med naravo in človekom. Vrednote, rešitve in predlogi, ki jih roman omenja, se zato v marsičem skladajo tudi z občo evropsko okoljsko politiko in predvsem zavezami za zmanjšanje človekovega vpliva na okolje.

mije, ko opisujete uporabo sončnih, vetrnih elektrarn, zero waste filozofijo ipd. Torej promovirate tovrstne ekološko usmerjene tehnologije?

Jernej: Kakovost človeškega življenja je vsaj do neke meje povezana tudi z ustreznim materialnim bogastvom. Žal pa življenje, ki ga živimo na zahodu, močno obremenjuje okolje in je za planet nevzdržno. Hkrati je nerealno pričakovati, da se bomo ljudje vrnili k

»

»Regija Zahodnega Balkana ima velik potencial za zeleni prehod na področju obnovljivih virov energije. Pretežen del prehoda bodo financirali skladi zasebnega kapitala in finančne institucije. Investiranje bo pospeševalo sklepanje direktnih dolgoročnih pogodb za odkup zelene energije industrije in komercialnih uporabnikov (t. i. Corporate power purchase agreements – cPPA), ki se bodo na ta način želeli zaščititi pred visokimi nihanji cen elektrike in znižati negativni vpliv na okolje. Tovrstne ESG naložbe bo torej poganjala tržna ekonomska logika.«

Janez Grošelj,
direktor ALFI Renewables

Kapitalski trgi 2023

INVESTIRANJE V TRAJNOSTNI RAZVOJ IN
FINANCIRANJE ODGOVORNEGA LASTNIŠTVA

23. MAJ 2023

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE

DELO

PROGRAM IN GOVORNICI KONFERENCE: KAPITALSKI-TRGI.DPC.SI

GENERALNI POKROVITELJ

VELIKI POKROVITELJ

POKROVITELJI

PARTNERJI

